20. 5. 2020

ID: 111164

Recenze na knihu:

Lenka Holá, Martina Urbanová a kol.: Právní a sociální aspekty mediace v České republice. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, s.176, ISBN 978-80-7598-719-8 (brož.), ISBN 978-80-7598-720-4 (e-pub), ISBN 978-80-7598-721-1 (mobi)

Monografie představuje interdisciplinárně pojaté kolektivní dílo předních českých odborníků z akademického prostředí i z praxe, jehož hlavním cílem je, s aplikací různých metodologických a konceptuálních přístupů analyzovat především právní aspekty zavádění mediace v ČR. Bohatý obsah je rozdělen do šesti nosných kapitol, významnou pomůckou čtenáře je věcný rejstřík.

Práce jako celek překračuje relativně úzký rámec právněpozitivistických analýz a psychologických přístupů k mediačnímu procesu. Zkoumá mediaci jako sociální instituci a její ukotvení v normativním a hodnotovém jádru českého právního systému. Předmětem výzkumu kolektivu autorek a autorů jsou tak širší kulturní, právní i mimoprávní determinanty efektivnosti právní úpravy mediace specificky v českém prostředí, ale též v komparaci se zkušenostmi dalších zemí.

Nadčasový charakter má kupříkladu první kapitola „Mediace v perspektivě práva a sociální změny“ (M. Večeřa, M. Urbanová), ve které autoři představili referenční rámec pro studium složité problematiky vztahu práva a sociální změny, mediace je zde metodologicky uchopena z této pozice. Totéž lze říci o kapitole „Uplatňování smírných postupů v právním řádu ČR“ (L. Holá, L. Westphalová), jež představuje teoretický a axiologický rozbor problematiky mediace, kulturní historii mediace v kontextu hnutí ADR a její právní objektivaci.

Metodologicky i gnozeologicky přínosné je pojetí mediace jako systému, identifikace jednotlivých strukturních komponentů pojednávaných jako dílčí modely z nichž je systém fungování mediace v konkrétních členských státech EU složen a představení jejich typologie v kapitole „Systémy fungování mediace a jejich perspektiva v ČR“ (J. Holas). V dalších kapitolách knihy nechybí detailní analýza právních aspektů fungování mediace při řešení civilních sporů. Práce mapuje uplatňování smírných postupů v právním řádu ČR, historii zavádění mediace do českého právního řádu, napříč právními odvětvími. Přibližuje zkušenosti se zákonem o mediaci včetně statistických ukazatelů a přináší doporučení pro budoucí úpravu civilního řízení soudního.

Kapitola „Problematické aspekty aplikace zákona o mediaci v českém právním prostředí“ (M. Malacka, V. Navrátilová) pojednává historii kodifikace a harmonizace mediace v právu Evropské Unie a poskytuje detailní rozbor Směrnice o mediaci a jeho implikace pro právní úpravu mediace v členských zemích a specificky v ČR.

Kapitola „ První setkání se zapsaným mediátorem – nedílná součást českého právního řádu“ (A. Márová) přibližuje evropský právní kontext prvního nařízeného setkání s mediátorem a jeho legislativní řešení v ČR, podrobně přibližuje jeho funkci v procesu mediace a problémy aplikační praxe, přičemž nastiňuje jejich řešení.

Významnou součástí monografie je prezentace výsledků vlastního empirického šetření metodou kvantitativního výzkumu, časoprostorová analýza opatrovnické agendy a občanskoprávních sporů v letech 2013 až 2018 a její typologie, na něž se zaměřuje poslední kapitola „První setkání se zapsaným mediátorem – časoprostorová analýza dat“ (D. Fiedor) .

Ideální by byl stav, kdy by počet případů, v nichž stranám bylo nařízení první setkání s mediátorem a následně dojde k mimosoudní dohodě či uzavření soudního smíru, byl co nejvyšší. Je proto nutno za pomoci vhodných právních ale i mimoprávních nástrojů doladit systém mediace s ohledem na tento ideální cíl, s přihlédnutím na bariéry a facilitátory využívaní právního institutu mediace jež vyplývají z právní úpravy i ze společenského kontextu a reflektují potřeby účastníků řízení i mediátorů. Monografie pojednává také o možnostech zpřesnění ukazatelů statistického výkaznictví, potřebě konceptu vzdělávání mediátorů, financování mediačních služeb, informovanosti o možnostech mediace a j..

V souhrnu lze konstatovat, že recenzovaná publikace je rozsahem, metodologií i hloubkou zpracováni unikátním dílem a představuje významný příspěvek k vědeckému zkoumání nejen mediace, ale též souvisejících dílčích témat jako vymožitelnost práva, přístup ke spravedlnosti, teorie spravedlnosti, teorie zmocnění, teorie konfliktu, behaviorální ekonomie, s významnými závěry pro aplikační praxi i návrhy de lege ferenda.

Monografie obsahuje řadu doporučení de lege lata i de lege ferenda a nalezne praktické uplatnění u čtenářů z řad odborné veřejnosti (mediátorů, soudců, advokátů, aj.) ale i mezi studenty a zájemci o profesi mediátora. Poučeného čtenáře může oslovit hlubší teoretická a empirická analýza a kontextualizace zkoumaných otázek, stejně jako zcela nový rozbor kvantitativních ukazatelů využití mediace v českém právním prostředí. Autoři nastínili hodně nových otázek a výzev, jež jsou s institucionalizací a praktickým využitím mediace spjaty zejména v českém, ale i v evropském kontextu.

Mgr.et Mgr. Silvia Capíková, PhD.,
odborná asistentka Lekárskej fakulty a Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, členka European Association of Health Law, vedoucí sekce sociologie zdravotnictví Slovenské sociologické společnosti.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Apartmán v Alpách, o který je postaráno
- Rakouský apartmán: klíče máte, bydlet nesmíte
- Kdy se z běžných nepříjemností stává právní problém a jak se účinně bránit, představuje D.A.S. právní ochrana od Generali České
- ICT Konference 2026: O kybernetické bezpečnosti se rozhoduje také ve smlouvách. Odpovědnost nese vedení firem
- Právo v pohybu: Jak program Executive LL.M. – Commercial Law na Business Institutu posune vaši kariéru na novou úroveň
- LLM Veřejné právo: Prohlubte své právní znalosti a posuňte svou profesní praxi
- Nástroj je jen začátek: ForLegalAI představuje ucelený AI ekosystém a partnerský přístup pro advokacii
- První zamítavá odpověď nemusí znamenat konec spotřebitelského nároku ukazují případy z D.A.S. právní ochrana od Generali České
- Koupě apartmánu ve výstavbě v Rakousku: peníze nemají předbíhat stavbu
- LLM studium na International Graduate Academy: Právní znalosti pro moderní obchodní prostředí

- Růst cen v rakouských lyžařských regionech: proč se Alpy neřídí logikou běžného rezidenčního trhu